Allmenn formuerett

Kursansvarlig: Hans Fredrik Marthinussen
Studiepoeng: 20
Undervisningssemester: Vår
Undervisningsspråk: Norsk
Om faget:
Allmenn formuerett er en samlebetegnelse på regler om rettigheter til formuesgoder (formuesrettigheter). Rettigheter i formuesgoder kan være av flere slag (eiendomsrett, bruksrett, panterett, osv.), og de kan stiftes på ulike måter (f.eks. produksjon, arv, avtale, kreditorbeslag osv.). Av og til kan flere rettigheter i ett og samme formuesgode ikke forenes fullt ut, og da blir det spørsmål om prioritet mellom rettighetene. Hovedregelen er at eldre rettigheter går foran yngre rettigheter. I noen tilfeller kan imidlertid en yngre rett fortrenge en eldre rett, enten fordi innehaveren av den yngre rett var i god tro (godtroerverv), eller fordi en rett ikke har vern mot kreditorbeslag (kreditorekstinksjon). Blir gjeld ikke betalt frivillig, kan gjelden drives inn ved at fordringshaveren (kreditor) får dekning i formuesgoder som tilhører skyldneren (debitor). Dekningen kan skje gjennom et samlet oppgjør (konkurs), eller ved at kreditorene søker dekning en og en. Enkeltforfølgning skjer normalt ved at det blir stiftet utlegg, som er en panterett (en særlig dekningsrett), i ett eller flere formuesgoder, og at formuesgodet deretter blir gjort om i penger. Panterett stiftes ellers gjerne ved avtale før gjelden skal betales som en sikkerhet for oppfyllelsen av kravet på betaling. I en konkurs kan tidligere disposisjoner fra skyldneren bli satt til side (omstøtt), enda de har ordinært vern mot kreditorbeslag.

Læringsutbytte:

Hovedutfordringen i faget allmenn formuerett er dets høye kompleksitet. Det er ikke tilstrekkelig å ha kjennskap til enkeltregler. For å kunne løse de rettsspørsmål som oppstår, kreves en forståelse av et større regelkompleks.

Etter gjennomført kurs forventes det at studentene har kunnskap om:
- reglene om ulike slags rettigheter til formuesgoder, om grunnlaget for rettighetene og om overføring av rettighetene
- reglene om panterett i fast eiendom, løsøre og enkle pengekrav og reglene om forholdet mellom panterett og pantekrav;
- de grunnleggende prinsippene om legitimasjon, publisitet og notoritet i tilknyting til kollisjon mellom rettigheter i samme formuesgode;
- reglene om prioritet mellom rettigheter
- reglene om godtroerverv av rettigheter i fast eiendom, løsøre, enkle pengekrav og immaterialrettigheter;
- reglene om vern for rettigheter i formuesgoder mot kreditorbeslag i form av utlegg eller konkurs;
- reglene om insolvens som vilkår for å åpne konkurs;
- reglene om avtalers stilling i konkurs;
- reglene om omstøtelse på objektivt og subjektivt grunnlag, med unntak for omstøtelse av motregning;
- reglene om fordelingen mellom kreditorene i konkurs;

Etter gjennomført kurs skal studentene skal ha følgende ferdigheter:

- sette de enkelte reglene inn i en større sammenheng.
- forklare hvordan reglene innbyrdes er avhengige av hverandre, og hvordan løsninger ofte må finnes gjennom en sammenstilling av regler, hvor individuelle hensyn ofte har vært ansett å ha en noe mindre plass enn på mange andre rettsområder.
- redegjøre for regelsettenes struktur og evne til å analysere denne strukturen.
- anvende denne kunnskapen til å løse konkrete rettsspørsmål, og kritisk vurdere hensiktsmessigheten av utarbeidet løsning(er).

Etter gjennomført kurs forventes studenten å ha følgende generell kompetanse

- Behandle kompliserte partsstrukturer som oppstår i privatretten, og der hensyn ofte må tas til et større antall berørte parter enn i mange av de rettslige problemstillingene som er behandlet tidligere i kurset.
- Kunne skille tydelig mellom individuelle godhetsvurderinger av resultat og spørsmålet om hva som gir gode generelle regler.
- Forstå og nyttiggjøre seg den særlige betydningen grunnleggende formuerettslige hensyn og prinsipper har for fastleggelse av innholdet i rettsregler.
- Kunne løse ukjente sentrale problemstillinger i privatretten uten tidligere å ha vært kjent med det aktuelle kildematerialet.